Беларускі ПЭН Цэнтр

культурны супраціў у Беларусі

выпуск 7 (20)

23 лютага 2021

Чуеш, як пяе народ,
як сталі песняй гнеў і боль?
Як набліжае сонца ўсход,
хто быць рабом не хоча больш?
Як мільёны сэрц вядзе
рытм барабанаў у крыві?
Ноч праміне й настане дзень…
Вольны край, жыві!

(Пераклаў на беларускую мову Андрэй Хадановіч)

1. **ЗАТРЫМАННІ, ПРЫСУДЫ, ПЕРАСЛЕД**
2. **ЦІСК, ЗВАЛЬНЕННІ, ЗАБАРОНЫ**
3. **СІМВОЛІКА**
4. **ТВОРЧЫ СУПРАЦІЎ**
5. **ГАЛАСЫ АСОБАЎ**
6. **МІЖНАРОДНАЯ САЛІДАРНАСЦЬ**
7. **РОЗНАЕ**

ЯК ДАПАМАГЧЫ ДЗЕЯЧАМ І ДЗЯЯЧКАМ КУЛЬТУРЫ

падтрымайце кампанію Save Our Songs

1. ЗАТРЫМАННІ, ПРЫСУДЫ, ПЕРАСЛЕД

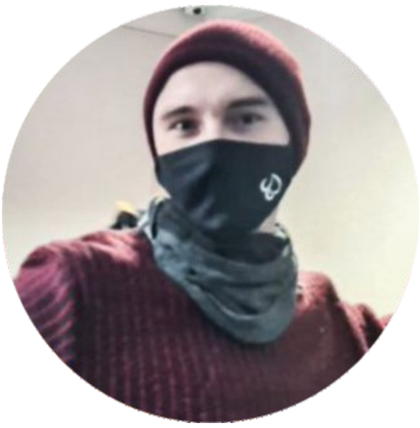
Музыкі Алег Карпенка, Сяргей Іваноў і Дзяніс Птушка, удзельнікі кавер-гурта ОК-band, які таксама меўся выступаць на канцэрце пад Смалявічамі 13 лютага, асуджаныя на 15 сутак, як і музыкі гурта «РСП»: Дзяніс Тарасенка, Павел Гарадніцкі, Андрэй Осіпчык і Аляксандр Кавалёў, а таксама музыкі Уладзь Лепяшынскі і Валерыя Сураўіцкая.

Усяго з затрыманых падчас канцэрта 44 чалавекі адбываюць па 15 сутак адміністрацыйнага арышту, а 15 чалавек былі аштрафаваныя на 870 BYN, сумарна гэта 660 сутак арышту і 13 050 рублёў.

17 лютага дадому да музыкаў гурта «РСП» прыходзіла міліцыя, рабілі агляд – шукалі пратэставую сімволіку.

16 лютага прайшлі масавыя ператрусы і затрыманні ў журналістаў і праваабаронцаў, агульная колькасць тых, да каго прыйшлі сілавікі, складае прынамсі два дзясяткі чалавек. Следчы камітэт патлумачыў гэта тым, што працягваецца расследаванне крымінальнай справы па арт. 342 (арганізацыя і падрыхтоўка дзеянняў, якія груба парушаюць грамадскі парадак, альбо актыўны ўдзел у іх) Крымінальнага кодэкса Беларусі.

Ігнат Сідорчык, паэт, рэжысёр і актор, палітвязень, які знаходзіўся за кратамі з 10 жніўня, абвінавачваны па ч. 1 арт. 342 (арганізацыя групавых дзеянняў, якія груба парушаюць грамадскі парадак, або актыўны ўдзел у іх) выйшаў на волю з залі суда! Яму прысудзілі 3 гады абмежавання волі з адтэрміноўкай.

Фота: Гарадзенская Вясна

Крысціну Палтавец – мастачку, якая малявала буслоў і надпісы «Жыве Беларусь» на розных аб’ектах Скідзеля і раёна, і Андрэя Апанасовіча, які часам падвозіў яе на машыне, прызналі вінаватымі ў «апаганьванні збудаванняў і псаванні маёмасці» і прысудзілі ім штрафы ў памеры 150 [4350 рублёў] і 100 [2900 рублёў] базавых велічынь адпаведна. У Крысціны канфіскавалі ровар, як «сродак, з дапамогай якога здзейснена злачынства».

Ігар Банцар – лідар гарадзенскага стрыт-панк-гурта Mister X, грамадскі і культурніцкі актывіст, знаходзіцца за кратамі з 20 кастрычніка па крымінальнай справе паводле артыкула 339 КК (Хуліганства), з 5 лютага ён знаходзіцца ў карцары, ад яго амаль не даходзяць лісты, а сям’я хвалюецца за яго здароўе.

Міколу Папеку, паэту, змянілі статус з падазраванага на абвінавачанага па «справе карагоду» ў Брэсце.

Паўлу Севярынцу, пісьменніку, палітыку, палітзняволенаму, яшчэ на 2 месяцы працягнулі тэрмін утрымання пад вартай.

2. ЦІСК, ЗВАЛЬНЕННІ, ЗАБАРОНЫ

Гарадзенскі бар ды арт-прастора «Третье место», якая ўдзельнічала ў агульнанацыянальным страйку, вымушана была зачыніцца 16 лютага: гарадскія ўлады запатрабавалі, каб арэндадаўца разарваў дамову з арандатарамі.

У Полацку экскурсіі, якія адбываюцца штонядзелю для жыхароў і гасцей гораду, праходзяць пад наглядам міліцыі.

Фота: viciebskspring.org

Антон Грышкевіч, рэжысёр і выкладчык Віцебскага дзяржаўнага каледжа культуры і мастацтваў, які 25 студзеня падаў заяву аб далучэнні да агульнанацыянальнага страйку, звольнены.

Архіўнае фота

Тамару Вяршыцкую, заснавальніцу музея габрэйскага супраціву ў Навагрудку, супрацоўніцу Навагрудскага краязнаўчага музея, звальняюць. Гэтаксама на пачатку красавіка не працягваюць кантракт старшай навуковай супрацоўніцы музея Галіне Кавальчук. Жанчыны мяркуюць, што прычына звальнення – экскурсіі, якія яны ладзілі па нядзелях і якія наведвалі асобы, асуджаныя па артыкуле 23.34.

Вольгу Семчанка, супрацоўніцу Магілёўскага драматычнага тэатра, звольнілі 18 лютага. Восенню 2020 года Вольгу некалькі разоў судзілі за ўдзел у акцыях пратэсту.

Фота: Belsat

Старонка ў інтэрнэце «Цудоўнай крамы» і яе ўладальніка Ігара Казмерчака былі ўзламаныя ў ноч з 18 на 19 лютага. Лагатыпы старонак былі замененыя на чырвона-зялёныя сцягі, былі апублікаваныя абразлівыя надпісы.

3. СІМВОЛІКА

Штраф за нацыянальны сцяг ва ўласным двары,
суд за здымак у інтэрнэце,
10 сутак за фота з бчб сцягам,
суд за мурал з вершнікам,
штраф 580 рублёў за бчб сцяг на падворку ўласнай хаты,
7 сутак арышту за «чырвоную хвалю» на балконе,
15 сутак за бчб шторы,
12 сутак за барэльеф з Пагоняй на доме –
і гэта далёка не ўсе пакаранні за нацыянальную сімволіку ў Беларусі.

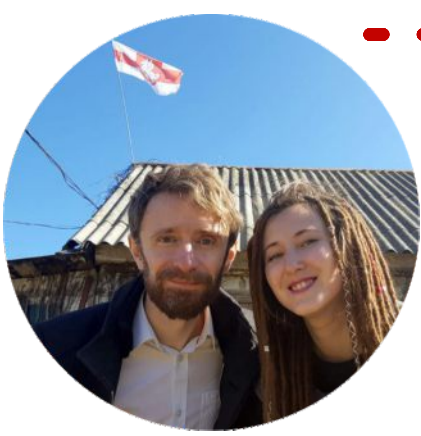

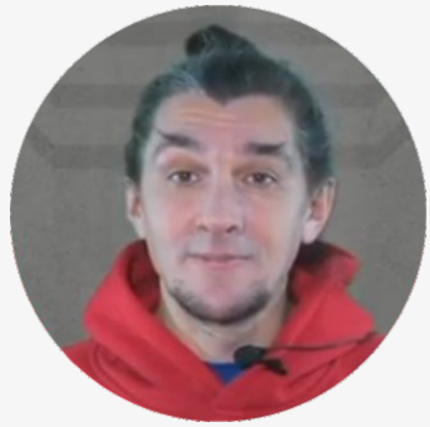

Фота: palesse.press

Ігар Случак і Аліна Нагорная, актывісты, вядомыя змаганнем за пашырэнне беларускай мовы ў публічнай сферы, паведамляюць, што некалькі месяцаў запар да іх дома прыходзіла міліцыя і фатаграфала сцяг на падворку, а 21 лютага сцягі над іх домам скралі.

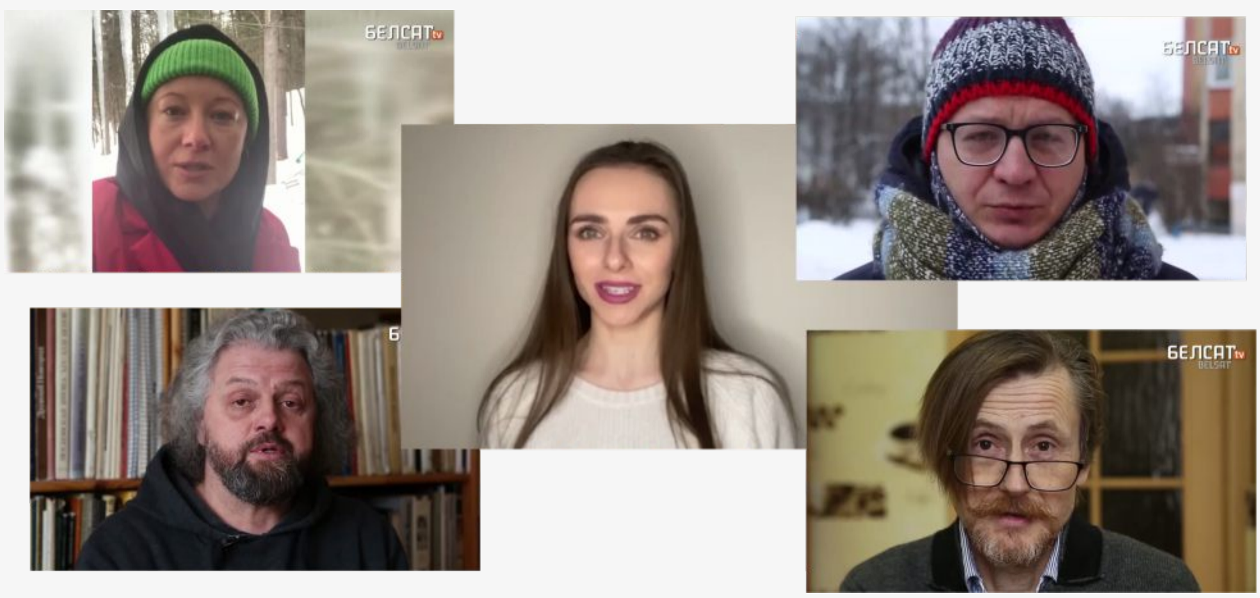
4. ТВОРЧЫ СУПРАЦІЎ

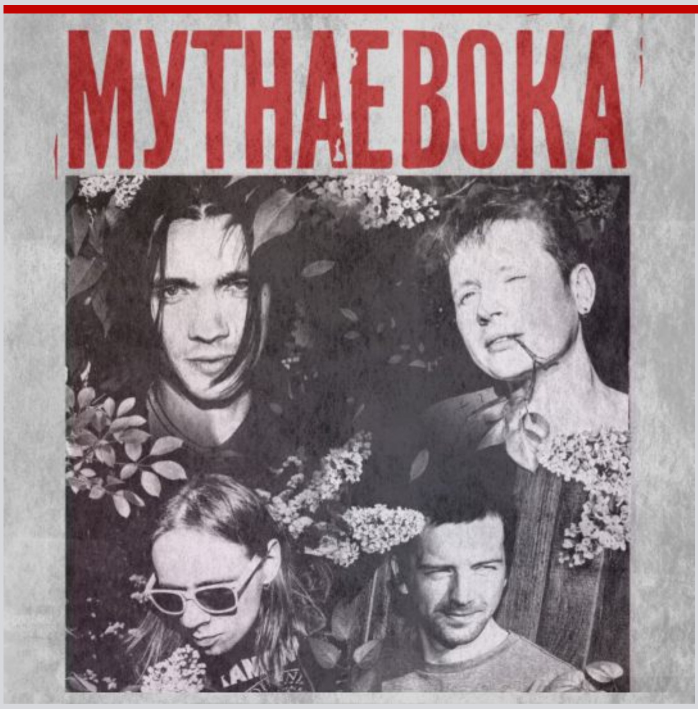
Новы выпуск <u>відэапраекта</u> «Словы мацней»: музыка **Леанід Паўлёнак** <u>чытае</u> верш **Уладзіміра Жылкі** «Палімпсест».

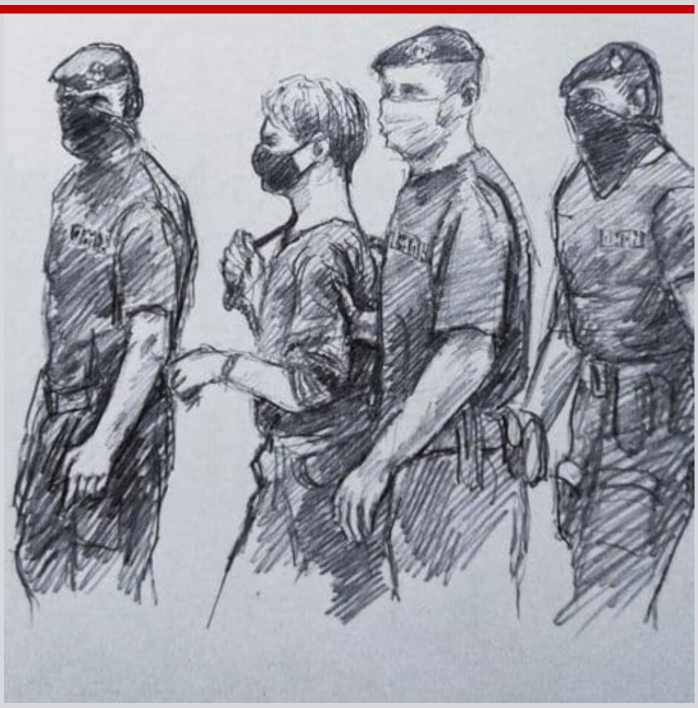

Беларускі фонд культурнай салідарнасці бярэцца за <u>выпрацоўку стратэгіі</u> культурных рэформаў для новай Беларусі. Узначаліць стратэгічны кірунак дзейнасці ў фондзе **Мікалай Халезін**, арт-дырэктар Беларускага Свабоднага тэатра і праграмны дырэктар Creative Politics Hub.

Дзеячы і дзеячкі культуры <u>запісалі відэазварот</u> у падтрымку **Кацярыны Андрэевай** і **Дар'і Чульцовай**.

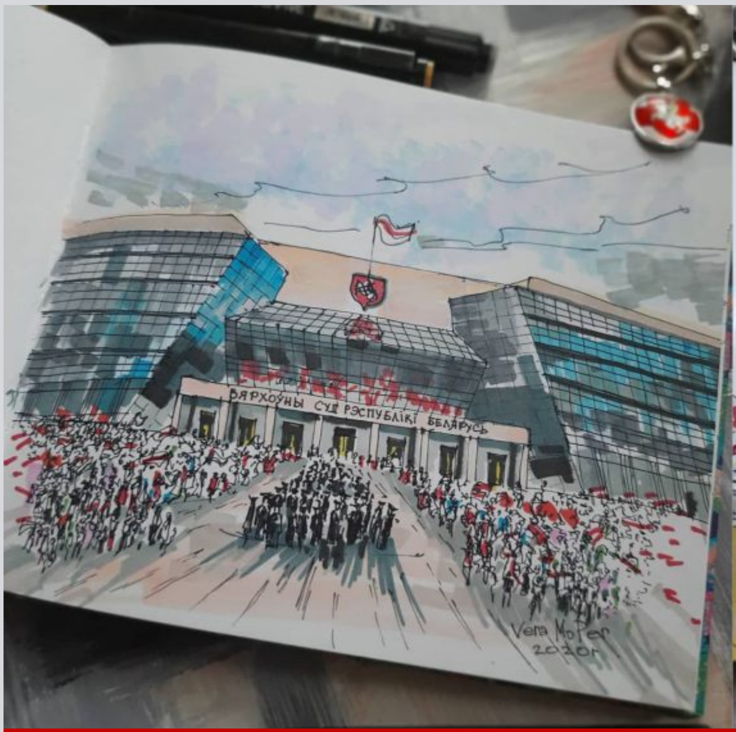

Запіс канцэрта гурта «Мутнаевока», музыкі якога былі ці знаходзяцца ў зняволенні, быў паказаны 20 лютага ў рамках серыі «Артысты Перамогі». Падтрымаць артыстаў.

Ціхан Клюкач, палітзняволены, дасылае малюнкі з турмы.

Натхняльныя малюнкі Vera MoPer з серыі «Калі мы пераможам».

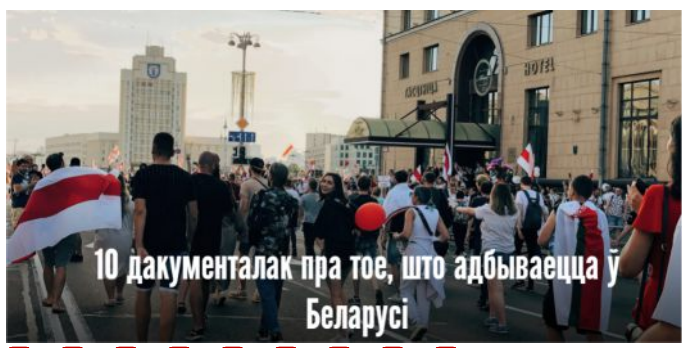
Руфіна Базлова, мастачка з Гродна, якая жыве ў Празе, стварае вышыванкі па матывах беларускіх пратэстаў.

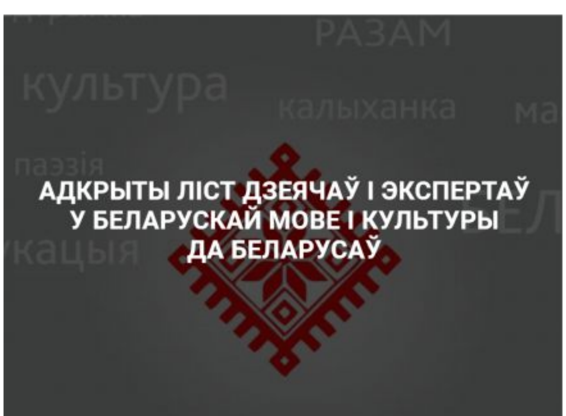

Фота: racyja.com

У Гародні дзейнічае незалежны тэатральны рух «**Асобы**», які з’явіўся пасля звальнення з драматычнага тэатру актораў у мінулым годзе і да якога далучыліся акторы лялечнага тэатру і прадстаўнікі вольнай гарадзенскай сцэны.

10 дакументальных фільмаў
пра рэвалюцыйныя падзеі ў Беларусі.

З нагоды **Дня роднай мовы** больш за 80 экспертаў у галіне беларускай мовы і культуры, навукоўцаў, літаратараў ды іншых вядомых дзеячаў культуры падпісалася пад Адкрытым лістом, які апісвае становішча, у якое трапілі наша мова і нацыянальная культура, і акрэслівае ўмовы для самога існавання, адраджэння і росквіту беларускай мовы і культуры ў сучаснай Беларусі.

5. ГАЛАСЫ АСОБАЎ

Фота: Euroradio

Вінцук Вячорка, мовазнаўца і палітык,
<u>пра беларускую мову</u>:
«Сапраўдная катастрофа прысутнасці беларускай мовы ў свядомасці беларусаў адбылася з панавання Лукашэнкі і лукашызму. Калі ў 1999 годзе 74% усіх жыхароў Беларусі назвалі беларускую мову роднай, то за 10 гадоў – усяго 53%, аж на 20% меней. Гэта абсалютна нечуваны, беспрэцэдэнтны бадай што для ўсяго свету спад, радыкальная змена ў свядомасці на працягу нават не пакалення, а паловы пакалення ці трэці пакалення. Так, як правіла, не бывае, каб людзі мянялі сваю моўную свядомасць і моўныя паводзіны. Гэта значыць, што яны прыстасаваліся да новай моўнай палітыкі дзяржавы».

Фота: svaboda.org

Ганна Севярынец, пісьменніца, літаратуразнаўца, настаўніца,
<u>пра стратэгію перамогі</u>:
«Калі ўлетку падавалася, што вось-вось нехта стане апошняй сняжынкай, і лавіна нашай перамогі сыдзе, то цяпер у выніку лютага супраціву сістэмы і таго, што мы недзе пралічыліся, гэтая сняжынка можа ўпасці альбо на гэты бок, альбо на той. У нас цяпер няма нічога ні звонку, ні знутры, мы ўсе на гэтых шалях. І кожны з нас можа дадаць сваю сняжынку на наш бок, на бок дабра і святла, а можа і туды. І пераможа цяпер той кот, які не адвядзе вачэй, і той чалавек, які вытрымае позірк, які вытрымае гэтае супрацьстаянне».

Фота: citydog.by

Аляксей Стрэльнікаў, тэатральны крытык і рэжысёр, звольнены з Акадэміі мастацтваў за ўдзел у забастоўцы, за што падаў на ўніверсітэт у суд, які прайграў.
«Я адчуваю, што праўда на маім баку. Мне радасна ведаць, хто менавіта ўстаў супраць мяне, а хто падтрымаў. Вось гэтая падтрымка велізарнай колькасці людзей (дзякуй вам за яе!). У гэтым ёсць мая перамога.
Нам усім патрэбныя гэтыя суды, нам усім трэба рэалізоўваць свае права на праўду і справядлівасць. Таму што гэта маральныя катэгорыі, якія мы адчуваем сэрцам, якія не адмяніць рашэннямі судоў».

Фота: nn.by

<u>Апошняе слова</u> Кацярыны Андрэевай, журналісткі, аўтаркі кнігі «Беларускі Данбас», якую (разам з аператаркай Дар'яй Чульцовай) асудзілі на два гады зняволення за трансляцыю, падчас якой яны паказалі жорсткі разгон акцыі памяці забітага Рамана Бандарэнкі 15 лістапада.

«У мяне ёсць маладосць, любімая прафесія, поспех, вядомасць, а галоўнае – чыстае сумленне. І свае сілы я хачу накіраваць выключна на стварэнне ў Беларусі, на служэнне ёй. Беларусі, дзе не будзе месца палітычным рэпрэсіям, дзе не будуць пераследаваць за сумленную журналістыку, за праўду».

Ігар Бабкоў, філосаф, пісьменнік.

«<u>Беларусь сёння</u> — ёсць лабараторыяй будучыні, у якой шукаюцца адказы на самыя важныя пытанні сучаснага жыцця. Як аказалася, у гэтых адказах маем патрэбу не толькі мы, але і ўвесь свет».

Фота: reform.by

Courtesy photo

Святлана Воцінава, звольненая галоўная рэдактарка часопіса «Маладосць».

«Так, <u>я страціла калектыў</u>, у якім мы ўсе былі аднадумцамі. Але я зразумела, што я пазбавілася ад цяжару, які суправаджаў гэтую працу, ад гэтага маральнага прыгнёту, ад гэтых усіх невырашальных праблем…»

6. МІЖНАРОДНАЯ САЛІДАРНАСЦЬ

Праваабарончыя і культурніцкія міжнародныя арганізацыі асуджаюць дзеянні беларускіх уладаў і патрабуюць спынення рэпрэсій у дачыненні да дзеячаў культуры, а таксама журналістаў, праваабаронцаў і беларускай грамадзянскай супольнасці.

Заява Міжнароднага ПЭН-клуба

Заява Абсерваторыі па абароне праваабаронцаў

Заява Amnesty International

Заява International Media Support

Заява ПЭНа Нарвегіі

Заява праваабарончай арганізацыі ARTICLE 19

Заява ПЭНа Амерыкі

Заява ПЭНа Масквы і Асацыяцыі «Свабоднае слова»

Выставу «**Страна для лжизни**» ладзяць беларусы Санкт-Пецярбургу з 20 лютага па 12 сакавіка. Яна паказвае, як «абяцаная дзяржава сацыяльнай справядлівасці ператварылася ў “**Краіну для Жыцця**“».

Дэпутатка Еўрапарламента **Карын Карлсбра** (Шведская ліберальная партыя) падтрымала ініцыятыву Беларускага фонда культурнай салідарнасці аб пазбаўленні Белтэлерадыёкампаніі магчымасці ўдзельнічаць у Еўрабачанні-2021.

EUROVISION SONG CONTEST

Песня «**Муры**» загучала па-чэшску ў падтрымку беларусаў.

У Вільні праходзіць выстава фатографак жаночага беларускага пратэсту.

Да **Дня роднай мовы** беларусы запісваюць відэа вершы, а дыпламаты ЕЗ, Вялікабрытаніі, Швейцарыі, ЗША і Японіі абралі беларускія словы, якія ім найбольш даспадобы, на якія найбольш адгукаецца сэрца гэтымі днямі.

7. РОЗНАЕ

Паэт Юлій Ільюшчанка расказаў пра жудасныя ўмовы ў ізалятары горада Жодзіна, куды ён трапіў на 25 сутак.

«У мяне пацверджаны кавід, а значыць, ён ва ўсіх, хто са мной сядзеў у Жодзіне. Нас фактычна прымусова заражалі. Першыя 3-4 дні ў камеры не адчынялі фортку, мы проста дыхалі і пацелі як селядцы».

Amnesty International распавядае пра тое,
як дзяржаўныя рэпрэсіі, якія рушылі за пратэстамі
супраць вельмі спрэчнага перавыбрання Аляксандра Лукашэнкі
на пасаду прэзідэнта,
уздзейнічаюць на культурнае жыццё ў Беларусі.

pen-centre.by
pen-centre.by/en
info@pen-centre.by
PENBelarus
pencentre
pen_belarus
pencentre
pencentre_by
PEN Belarus

Беларускі
ПЭН
Цэнтр